

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

21 päivänä syyskuuta 2017 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue – Puitepäätos 2008/675/YOS –
Soveltamisala – Toisessa jäsenvaltiossa aiemmin annetun tuomion huomioon ottaminen uudessa
rikosprosessissa yhteisen rangaistuksen määrittämistä varten – Kyseisen tuomion ennalta tunnustamista
koskeva menettely – Kyseisessä toisessa jäsenvaltiossa määrätyn rangaistuksen
täytäntöönpanotavan muuttaminen

Asiassa C-171/16,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Sofiyski Rayonen sad
(Sofian alueen tuomioistuin, Bulgaria) on esittänyt 7.3.2016 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut
unionin tuomioistuimeen 24.3.2016, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Trayan Beshkov

vastaa

Sofiyska rayonna prokuratura,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. L. da Cruz Vilaça, varapresidentti A. Tizzano
(esittelevä tuomari) sekä tuomarit M. Berger, A. Borg Barthet ja E. Levits,

julkisasiamies: Y. Bot,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Tšekin hallitus, asiamiehinään L. Březinová, M. Smolek ja J. Vlácil,
- Itävallan hallitus, asiamiehenään G. Eberhard,
- Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,
- Euroopan komissio, asiamiehinään S. Grünheid ja P. Mihaylova,

kuultuaan julkisasiamiehen 17.5.2017 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

* Oikeudenkäyntikieli: bulgaria.

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee Euroopan unionin jäsenvaltioissa annettujen tuomioiden huomioon ottamisesta uudessa rikosprosessissa 24.7.2008 annetun neuvoston puitepäätöksen 2008/675/YOS (EYVL 2008, L 220, s. 32) tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty sellaisen hakemuksen yhteydessä, jonka Trayan Beshkov on jättänyt Sofiyski Rayonen sadille (Sofian alueen tuomioistuin, Bulgaria), jotta kyseinen tuomioistuin ottaisi huomioon toisen jäsenvaltion tuomioistuimen hänelle aiemmin antaman tuomion.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Puitepäätöksen 2008/675 johdanto-osan 2, 5–7 ja 13 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:
”(2) Tampereella kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti neuvosto hyväksyi 29 päivänä marraskuuta 2000 toimenpideohjelman rikosoikeudellisten päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen täytäntöönpanemiseksi – –, jonka mukaan olisi hyväksyttävä ’yksi tai useampia välineitä, joilla vakiinnutetaan periaate siitä, että jäsenvaltion tuomioistuimen on voitava ottaa huomioon muissa jäsenvaltioissa annetut lopulliset rikostuomiot arvioidessaan rikoksenteijän rikoshistoriaa, todetessaan mahdolliset uusimistapaukset ja määrittäessään sovellettavat rangaistuksen tyypit ja täytäntöönpanomenettelyt’.
- –
- (5) Olisi vahvistettava periaate, jonka mukaan muissa jäsenvaltioissa annetuilla tuomioilla olisi oltava vastaavat vaikutukset kuin jäsenvaltioiden omien tuomioistuinten kansallisen lainsäädännön mukaisesti antamilla tuomioilla riippumatta siitä, ovatko vaikutukset kansallisen lainsäädännön mukaan tosiseikkoja taikka prosessioikeudellisia tai aineellisoikeudellisia seikkoja. Tämän puitepäätöksen tarkoituksena ei kuitenkaan ole yhdenmukaistaa vaikutuksia, joita aiempien tuomioiden olemassaololla on kansallisen lainsäädännön mukaan, ja toisessa jäsenvaltiossa annetut aiemmat tuomiot on otettava huomioon ainoastaan siinä määrin, kuin aiemmat kansalliset tuomiot otetaan kansallisen lainsäädännön mukaan huomioon.
- (6) Muista välineistä poiketen tämän puitepäätöksen tarkoituksena ei ole yhdessä jäsenvaltiossa annettujen tuomioistuinten päätösten täytäntöönpano muissa jäsenvaltioissa, vaan sen mahdollistaminen, että yhdessä jäsenvaltiossa annetulla aiemmalla tuomiolla voi olla vaikutuksia toisessa jäsenvaltiossa meneillään olevassa uudessa rikosprosessissa edellyttäen, että aiemmilla kansallisilla tuomioilla on tällaisia vaikutuksia kyseisen toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan. – –
- (7) Toisessa jäsenvaltiossa annetulla tuomiolla olisi oltava vastaavat vaikutukset kuin kansallisen tuomioistuimen antamalla tuomiolla niin rikosoikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa, itse rikosoikeudenkäynnissä kuin tuomion täytäntöönpanovaiheessa.

– –

(13) Tässä puitepäätöksessä otetaan huomioon erilaiset kansalliset ratkaisut ja menettelyt, joita sovelletaan toisessa jäsenvaltiossa annetun aiemman tuomion huomioon ottamiseksi. S[e], että aiempaa tuomiota ei ole mahdollista tarkistaa, ei saisi estää jäsenvaltiota tekemästä tarvittaessa päätöstä, jonka seurauksena kyseisellä aiemmalla tuomiolla on vastaavat oikeusvaikutukset. Tällaisen päätöksen tekemisen edellyttämät menettelyt eivät kuitenkaan saisi niihin tarvittavan ajan ja menettelyjen tai muodollisuuksien osalta tehdä mahdottomaksi sitä, että toisessa jäsenvaltiossa annetulla aiemmalla tuomiolla on vastaavat vaikutukset.”

4 Kyseisen puitepäätöksen 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tämän puitepäätöksen tarkoituksena on määritellä edellytykset, joiden täyttyessä henkilöön kohdistuvassa rikosprosessissa yhdessä jäsenvaltiossa otetaan huomioon samalle henkilölle toisissa jäsenvaltioissa eri tosiseikkojen perusteella annetut aiemmat tuomiot.”

5 Mainitun puitepäätöksen 3 artiklan, jonka otsikko on ”Toisessa jäsenvaltiossa annetun tuomion huomioon ottaminen uudessa rikosprosessissa”, 1–4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että henkilöön kohdistuvassa rikosprosessissa samalle henkilölle toisissa jäsenvaltioissa eri tosiseikkojen perusteella annetut aiemmat tuomiot, joista on saatu tietoa keskinäiseen oikeusapuun tai rikosrekisteritietojen vaihtoon sovellettavien sopimusten mukaisesti, otetaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti huomioon samassa määrin kuin vastaavat kansalliset tuomiot otetaan huomioon ja että niihin liitetään vastaavat oikeusvaikutukset kuin aiempiin kansallisiin tuomioihin.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan rikosoikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa, itse rikosoikeudenkäynnin aikana ja tuomion täytäntöönpanovaiheessa erityisesti rikosprosessissa sovellettavien menettelysääntöjen osalta, joihin kuuluvat tutkintavankeutta, rikoksen määrittelyä ja rangaistuksen tyyppiä ja tasoa sekä tuomion täytäntöönpanoa koskevat säännöt.

3. Toisissa jäsenvaltioissa annettujen aiempien tuomioiden huomioon ottamisesta 1 kohdan mukaisesti ei ole seurauksena, että uutta prosessia hoitava jäsenvaltio puuttuisi aiempiin tuomioihin tai niiden täytäntöönpanoon liittyviin päätöksiin taikka kumoaisi tai tarkistaisi niitä.

4. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta 3 kohdan mukaisesti siinä tapauksessa, että jos aiempi tuomio olisi ollut uutta prosessia hoitavan jäsenvaltion antama kansallinen tuomio, aiemman tuomion huomioon ottamisen seurauksena olisi ollut kyseisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaan puututtava aiempiin tuomioihin tai niiden täytäntöönpanoon liittyviin päätöksiin taikka kumottava ne tai tarkistettava niitä.”

Bulgarian oikeus

Rikoslaki

6 Rikoslain (Nakazatelen kodeks) 8 §:n 2 momentissa, joka tuli voimaan 27.5.2011 ja jolla puitepäätös 2008/675 on saatettu osaksi Bulgarian oikeusjärjestystä, säädetään seuraavaa:

”Toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa annettu lainvoimainen tuomio, joka on annettu teosta, joka on Bulgarian rikoslain mukaan rikos, on otettava huomioon jokaisessa Bulgarian tasavallassa samaa henkilöä vastaan käytävässä rikosprosessissa.”

- 7 Kyseisen lain 23 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jos samalla teolla syyllistytään useisiin rikoksiin tai jos henkilö on tehnyt useita erillisiä rikoksia ennen kuin jostakin näistä rikoksista annettu tuomio on tullut lainvoimaiseksi, tuomioistuimien langettaa sen jälkeen, kun se on määrittänyt jokaisesta yksittäisestä rikoksesta rangaistuksen, niistä ankarimman rangaistuksen.”

- 8 Mainitun lain 25 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Edellä olev[aa] [23 §:ää] sovelletaan myös, jos henkilö on tuomittu erillisissä tuomioissa.

2. Jos jossakin tuomiossa määrätty rangaistus on suoritettu kokonaan tai osittain, se vähennetään täytäntöönpanoa varten yhteisestä rangaistuksesta, jos se on samanluonteinen kuin määritetty yhteinen rangaistus.”

- 9 Saman lain 66 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jos tuomioistuin määrää enintään kolmen vuoden vankeusrangaistuksen, se voi samalla määrätä, että rangaistus pannaan täytäntöön niin, että tuomittu on – – ehdollisessa vapaudessa – –, jos henkilöä ei ole tuomittu vankeusrangaistukseen virallisen syytteen alaisesta rikoksesta – –.”

Rikosprosessilaki

- 10 Rikosprosessilain (Nakazatelno-protsesualen kodeks) 4 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”2. Bulgarian tasavallan viranomaiset eivät pane täytäntöön lainvoimaista tuomiota, jonka on antanut toisen valtion tuomioistuin ja jota ei ole tunnustettu Bulgarian lainsäädännössä säädetyn menettelyn mukaisesti.

3. Edellä olev[aa] [2 momenttia] ei sovelleta, jos ratifioidussa, julkaistussa ja voimaan tullessa kansainvälisessä sopimuksessa, jonka sopimuspuoli Bulgarian tasavalta on, määrätään toisin.”

- 11 Kyseisen lain 463 §:ssä, joka sisältyy saman lain 36 luvun II jaksoon, jonka otsikko on ”Ulkomaisen tuomioistuimen tuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano”, säädetään seuraavaa:

”Bulgarian tasavallan viranomaiset tunnustavat ja panevat täytäntöön 4 §:n 3 momentin mukaisesti ulkomaisen tuomioistuimen antaman lainvoimaisen tuomion, jos

- 1) teko, jota hakemus koskee, on Bulgarian lainsäädännön mukaan rikos
- 2) tekijä on Bulgarian lainsäädännön mukaan rikosoikeudellisesti vastuunalainen
- 3) tuomio on joka suhteessa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen ja sen pöytäkirjojen, joiden sopimuspuoli Bulgarian tasavalta on, periaatteiden mukainen
- 4) tekijää ei ole tuomittu poliittisesta rikoksesta tai sellaiseen liittyvästä rikoksesta taikka sotarikoksesta
- 5) Bulgarian tasavalta ei ole tunnustanut toisen ulkomaisen tuomioistuimen samalle tekijälle samasta rikoksesta antamaa tuomiota
- 6) tuomio ei ole Bulgarian rikos- ja rikosprosessioikeuden perusperiaatteiden vastainen.”

- 12 Mainitun lain 465 §:ssä, jossa täsmennetään kyseistä tunnustamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt, säädetään seuraavaa:

”1. Toisen valtion toimivaltaisen viranomaisen on osoitettava pyyntö ulkomaisen tuomioistuimen tuomion tunnustamisesta Bulgarian tasavallassa oikeusministeriölle.

2. Oikeusministeriö välittää pyynnön sekä siihen liitetyn tuomion ja muut asiakirjat tuomitun asuinpaikan Okrazhen sadille [alueellinen tuomioistuin]. Jos tuomittu ei oleskele Bulgarian tasavallassa, toimivalta ratkaista pyyntö on Sofiyski gradski sadilla [Sofian kaupungin alioikeus].

– –”

- 13 Saman lain 466 §:n 1 momentin, jossa määritellään mainitun tunnustamisen vaikutukset, sanamuoto on seuraava:

”Päätöksellä, jolla tunnustettiin ulkomaisen tuomioistuimen tuomio, on sama oikeusvaikutus kuin bulgarialaisen tuomioistuimen tuomiolla.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 14 Beshkoville määrättiin Itävallassa 14.11.2010 tapahtuneesta varastetun tavaran kätkemisestä Landesgericht Klagenfurtin (Klagenfurtin alueellinen tuomioistuin, Itävalta) 13.12.2010 antamalla lainvoimaisella tuomiolla 18 kuukauden vankeusrangaistus, josta ehdotonta vankeutta oli kuusi kuukautta ja kaksitoista kuukautta oli suoritettava ehdollisena, jolloin koeajan pituus oli kolme vuotta. Kuuden kuukauden vankeusrangaistus suoritettiin, ja koeaika alkoi kulua 14.5.2011.
- 15 Tämän jälkeen Beshkoville määrättiin ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen 29.4.2013 antamalla lainvoimaisella tuomiolla vuoden vankeusrangaistus 19.11.2008 Sofiassa (Bulgaria) tapahtuneesta lievän, terveydellisiä ongelmia aiheuttaneen ruumiinvamman tuottamisesta, jonka vaikuttimet liittyivät hুলiganismiin. Kyseistä rangaistusta ei ollut ennakkoratkaisupyynnön ajankohtana vielä suoritettu, sillä Beshkovia etsittiin.
- 16 Beshkov jätti 14.5.2015 valitsemansa puolustusasianajajan välityksellä ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen rikoslain 23 §:n 1 momenttiin ja 25 §:n 1 momenttiin perustuvan hakemuksen, jossa vaadittiin, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin määrää hänelle täytäntöönpanoa varten vapaudenmenetyksen käsittäväksi yhteiseksi rangaistukseksi yhtäältä Landesgericht Klagenfurtin 13.12.2010 antamalla tuomiolla ja toisaalta ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen 29.4.2013 antamalla tuomiolla määräämistä rangaistuksista ankarimman.
- 17 Näissä kummassakin säännöksessä näet säädetään muun muassa, että kun henkilö on syylistynyt useisiin rikoksiin ennen kuin hänelle määrätään kustakin näistä rikoksista eri tuomioilla eri rangaistukset, kansallinen tuomioistuin määrää kyseiselle henkilölle näiden rangaistusten täytäntöönpanoa varten yhtenäisen yhteisen rangaistuksen, joka vastaa alun perin määräytyistä rangaistuksista kaikkein ankarinta. Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että tässä tapauksessa ankarin rangaistus pitää sisällään sitä lievemmat alkuperäiset rangaistukset. Mainituista säännöksistä seuraa lisäksi, että kun jokin alkuperäisistä rangaistuksista on jo suoritettu kokonaan tai osittain, se vähennetään täytäntöönpanoa varten yhteisestä rangaistuksesta, jos se on samanluonteinen kuin yhteinen rangaistus.
- 18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa kuitenkin, että suurimmassa osassa kansallista oikeuskäytäntöä katsotaan – ja tätä mieltä on myös Sofiyska rayonna prokuratura (Sofian alueen syyttäjä, Bulgaria) –, että etenkin rikosprosessilain 4 §:n 2 momentin vuoksi ei ole mahdollista vahvistaa yhteistä rangaistusta, jossa otetaan huomioon toisen jäsenvaltion tuomioistuimen aiemmin

antamalla tuomiolla määräämä rangaistus, jolleivät Bulgarian toimivaltaiset tuomioistuimet ole tunnustaneet tuota tuomiota ensin erityisesti kyseisen lain 463–466 §:ssä säädetyn ulkomaisten tuomioistuinten tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan erityismenettelyn mukaisesti. Kyseisen oikeuskäytännön valossa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii lähinnä, onko Beshkovin hakemuksen hyväksymiseksi Landesgericht Klagenfurtin antama tuomio tunnustettava ensin erityisesti mainittujen 463–466 §:n mukaisesti vai voiko ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin hyväksyä tai onko sen hyväksyttävä kyseinen hakemus – kuten Beshkov väittää –, vaikei tätä tuomiota ole tunnustettu tällä tavalla ensin, nojautumalla rikoslain 8 §:n 2 momenttiin, jolla puitepäätös 2008/675 on saatettu osaksi Bulgarian oikeusjärjestystä.

- 19 Tähän kysymykseen vastaamiseksi on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mielestä välttämätöntä määrittää, sovelletaanko kyseistä puitepäätöstä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen menettelyyn, jossa on kyse vapaudenmenetyksen käsittävän yhteisen rangaistuksen määräämisestä täytäntöönpanoa varten ottamalla huomioon toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama tuomio ja erityisesti tuomitulle henkilölle kyseisessä tuomiossa määrätty rangaistus.
- 20 Jos näin on – ja tilanteessa, jossa Landesgericht Klagenfurtin antaman tuomion huomioon ottaminen edellyttäisi nyt käsiteltävässä tapauksessa ensin erityisesti rikosprosessilain 463–466 §:ssä säädetyn tunnustamismenettelyn toteuttamista –, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii myös viimeksi mainitun menettelyn yhteensoveltuvuutta mainitun puitepäätöksen kanssa siltä osin kuin tuomittu henkilö ei voi suoraan panna mainittua menettelyä vireille.
- 21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa näet tältä osin lähinnä, että vaikka voimassa olevan Bulgarian lainsäädännön mukaan jokainen tuomittu henkilö voi saattaa Bulgarian toimivaltaisten tuomioistuinten käsiteltäväksi hakemuksen, jossa vaaditaan yhteisen rangaistuksen määräämistä rikoslain 23 ja 25 §:n nojalla, rikosprosessilain merkityksellisissä säännöksissä ja erityisesti kyseisen lain 463–466 §:ssä säädetty tunnustamismenettely voidaan sitä vastoin toteuttaa ainoastaan Bulgarian toimivaltaisten viranomaisten tai ensimmäisen tuomion antaneen valtion toimivaltaisten viranomaisten aloitteesta. Tästä seuraa, ettei tuomittu henkilö voi tosiasiallisesti panna itse vireille menettelyä, jossa vaaditaan tällaisen yhteisen rangaistuksen määräämistä ottamalla huomioon toisessa jäsenvaltiossa aiemmin annettu tuomio, ja näin on myös silloin, kun toimivaltaiset viranomaiset eivät ryhdy toimenpiteisiin.
- 22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii lisäksi selvittämään, estääkö puitepäätös 2008/675 sen, että yhteisen rangaistuksen määräämiseksi ottamalla huomioon Landesgericht Klagenfurtin Beshkoville määräämä rangaistus tuon viimeksi mainitun rangaistuksen täytäntöönpanotapaa muutetaan. Nyt käsiteltävässä tapauksessa on näet niin, että koska Landesgericht Klagenfurtin Beshkoville määräämä 18 kuukauden vankeusrangaistus, josta 12 kuukautta suoritetaan ehdollisena, on ankarampi kuin ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen 29.4.2013 antamassaan tuomiossa vahvistama rangaistus, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on määrättävä Beshkoville tuota ensimmäiseksi mainittua rangaistusta vastaava yhteinen rangaistus. Rikoslain 66 §:n 1 momentin mukaan Beshkovia, joka on jo aiemmin tuomittu useaan kertaan vapaudenmenetyksen käsittäviin rangaistuksiin Bulgariassa, ei voitaisi tuomita kyseisessä jäsenvaltiossa enää ehdolliseen rangaistukseen. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen olisi näin ollen muutettava Landesgericht Klagenfurtin Beshkoville määräämän rangaistuksen täytäntöönpanotapaa ja määrättävä hänelle yhteiseksi rangaistukseksi 18 kuukautta ehdotonta vankeutta vähentämällä siitä Itävallassa jo kärsitty 6 kuukauden pituinen ehdoton vankeusrangaistus.

23 Tässä tilanteessa Sofiyski Rayonen sad päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Miten – – puitepäätöksessä [2008/675] käytettyä käsitettä ’uusi rikosprosessi’ on tulkittava, ja onko uuden rikosprosessin liityttävä välttämättä tehtyä rikosta koskevan syyllisyyden toteamiseen vai voiko kyse olla myös menettelystä, jossa toisen jäsenvaltion kansallisen oikeuden mukaan aiemmassa tuomiossa määrätty rangaistus käsittää toisen rangaistuksen tai lasketaan siihen mukaan tai rangaistus on määrättävä suoritettavaksi erikseen?
- 2) Onko puitepäätöksen [2008/675] 3 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä johdanto-osan 13 perustelukappaleen kanssa, tulkittava siten, ettei se ole esteenä kansallisille säännöksille, joiden mukaan menettelyä aiemman, toisessa jäsenvaltiossa annetun tuomion huomioon ottamiseksi ei voi panna vireille tuomittu henkilö vaan pelkästään jäsenvaltio, jossa aiempi tuomio on annettu, tai jäsenvaltio, jossa uusi rikosprosessi on vireillä?
- 3) Onko puitepäätöksen [2008/675] 3 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, ettei sen mukaan ole sallittua, että valtio, jossa uusi rikosprosessi on vireillä, muuttaa jäsenvaltion, jossa aiempi tuomio on annettu, määräämän rangaistuksen täytäntöönpanotapaa, ja onko näin myös tapauksissa, joissa toisen jäsenvaltion kansallisen oikeuden mukaan aiemmassa tuomiossa määrätty rangaistus käsittää toisen rangaistuksen tai lasketaan siihen mukaan tai rangaistus on määrättävä suoritettavaksi erikseen?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelelee ensimmäisellä kysymyksellään lähinnä, onko puitepäätöstä 2008/675 tulkittava siten, että sitä sovelletaan yksinomaan menettelyihin, jotka liittyvät syytetyn henkilön mahdollisen syyllisyyden toteamiseen, vai siten, että sitä sovelletaan myös kansalliseen menettelyyn, jossa on kyse vapaudenmenetyksen käsittävän yhteisen rangaistuksen määräämisestä täytäntöönpanoa varten ottamalla huomioon kansallisen tuomioistuimen kyseiselle henkilölle määräämä rangaistus ja toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman aiemman tuomion yhteydessä tuolle samalle henkilölle eri teoista määräämä rangaistus.
- 25 Tuohon kysymykseen vastaamiseksi on korostettava, että puitepäätöksen 2008/675 1 artiklan 1 kohdassa säädetään, että sen tarkoituksena on määritellä edellytykset, joiden täytyessä henkilölle jossakin jäsenvaltiossa aiemmin annetut tuomiot otetaan huomioon toisessa jäsenvaltiossa tämän saman henkilön osalta eri tekojen johdosta vireille pannun uuden rikosprosessin yhteydessä.
- 26 Kyseisen puitepäätöksen 3 artiklan 1 kohdassa, kun sitä luetaan puitepäätöksen johdanto-osan viidennen perustelukappaleen valossa, jäsenvaltioille asetetaan tätä varten velvollisuus toimia siten, että tässä tapauksessa toisessa jäsenvaltiossa annetut aiemmat tuomiot, joista on saatu tietoa keskinäiseen oikeusapuun tai rikosrekisteritietojen vaihtoon sovellettavien sopimusten mukaisesti, yhtäältä otetaan huomioon samassa määrin kuin vastaavat aiemmat kansalliset tuomiot otetaan huomioon kansallisen lainsäädännön nojalla ja niihin toisaalta liitetään vastaavat oikeusvaikutukset kuin aiempiin kansallisiin tuomioihin kansallisen lainsäädännön mukaisesti riippumatta siitä, liittyvätkö vaikutukset tosiseikkoihin taikka prosessioikeudellisiin tai aineellisoikeudellisiin seikkoihin.
- 27 Mainitun puitepäätöksen 3 artiklan 2 kohdassa täsmennetään, että tuota velvollisuutta sovelletaan rikosoikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa, itse rikosoikeudenkäynnin aikana ja tuomion täytäntöönpanovaiheessa erityisesti rikosprosessissa sovellettavien menettelysääntöjen osalta, joihin

kuuluvat rikoksen määrittelyä ja rangaistuksen tyyppiä ja tasoa sekä tuomion täytäntöönpanoa koskevat säännöt. Mainitun puitepäättöksen johdanto-osan toisessa ja seitsemännessä perustelukappaleessa todetaan siten, että kansallisen tuomioistuimen on voitava ottaa huomioon muissa jäsenvaltioissa annetut tuomiot ja myös määrittää sovellettavat täytäntöönpanomenettelyt ja että näillä tuomioilla olisi oltava vastaavat vaikutukset kuin kansallisilla tuomioilla kaikissa näissä menettelyn vaiheissa.

- 28 Tästä seuraa, että puitepäättöstä 2008/675 sovelletaan paitsi syytetyn henkilön mahdollisen syyllisyyden selvittämiseen ja toteamiseen liittyviin menettelyihin myös rangaistuksen täytäntöönpanoa koskeviin menettelyihin, joiden osalta on otettava huomioon toisessa jäsenvaltiossa aiemmin annetulla tuomiolla määrätty rangaistus. Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 59 kohdassa huomauttanut, unionin tuomioistuimella olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että nyt käsiteltävässä tapauksessa Beshkovin vireille panema yhteisen rangaistuksen määrittäminen koskeva menettely kuuluu jälkimmäiseen ryhmään, joten se kuuluu kyseisen puitepäättöksen soveltamisalaan.
- 29 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että puitepäättöstä 2008/675 on tulkittava siten, että sitä sovelletaan kansalliseen menettelyyn, jossa on kyse vapaudenmenetyksen käsittävän yhteisen rangaistuksen määrittämisestä täytäntöönpanoa varten ottamalla huomioon kansallisen tuomioistuimen kyseiselle henkilölle määräämä rangaistus ja toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman aiemman tuomion yhteydessä tuolle samalle henkilölle eri teoista määräämä rangaistus.

Toinen kysymys

- 30 Aluksi on huomautettava, että – kuten tämän tuomion 18 kohdassa on esitetty – ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, onko Bulgarian toimivaltaisten tuomioistuinten tunnustettava ensin pääasiassa kyseessä oleva Landesgericht Klagenfurtin antama tuomio erityisesti rikosprosessilain 463–466 §:ssä säädetyn menettelyn mukaisesti, jotta kyseinen tuomio voidaan ottaa huomioon yhteisen rangaistuksen määrittämiseksi.
- 31 Kuten tämän tuomion 20 ja 21 kohdassa on huomautettu, ennakkoratkaisua pyytäneellä tuomioistuimella on tästä epäilyksiä, mutta se lähtee kuitenkin siitä, että kyseinen ennalta tunnustamista koskeva menettely on toteutettava tätä varten, ja pohtii toisessa kysymyksessään, onko puitepäättös 2008/675 esteenä mainituille 463–466 §:lle siltä osin kuin niissä säädetään, että tuomittu henkilö ei voi suoraan panna vireille kyseistä menettelyä.
- 32 Jotta ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle voidaan antaa hyödyllinen vastaus, on kuitenkin ensin tarkastettava, onko kyseinen puitepäättös esteenä tällaisen tunnustamista koskevan menettelyn toteuttamiselle.
- 33 Toinen kysymys on unionin tuomioistuimen vakiintuneessa oikeuskäytännössä (tuomio 21.12.2016, Ucar ja Kilic, C-508/15 ja C-509/15, EU:C:2016:986, 51 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) myönnetyn mahdollisuuden mukaan muotoiltava tätä varten uudelleen siten, että sillä pyritään selvittämään lähinnä, onko puitepäättöstä 2008/675 tulkittava siten, että se estää asettamasta edellytykseksi sille, että jäsenvaltiossa otetaan huomioon toisen jäsenvaltion tuomioistuimen aiemmin antama tuomio, että tuon ensimmäisen jäsenvaltion toimivaltaiset tuomioistuimet toteuttavat ensin pääasiassa kyseessä olevan, erityisesti rikosprosessilain 463–466 §:ssä säädetyn kaltaisen kyseisen tuomion ennalta tunnustamista koskevan kansallisen menettelyn, ja jos näin ei ole, onko kyseinen puitepäättös esteenä kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan tuon menettelyn voivat panna vireille pelkästään kansalliset toimivaltaiset viranomaiset muttei tuomittu henkilö.
- 34 Tähän kysymykseen vastaamiseksi on viitattava siihen tämän tuomion 11–13 kohdassa olevaan rikosprosessilain 463–466 §:n sisältöä koskevaan esitykseen, josta ilmenee, että kyseisillä pykälillä otetaan käyttöön erityismenettely, jonka mukaisesti Bulgarian toimivaltaiset tuomioistuimet

tunnustavat ensin ulkomaisten tuomioistuinten antamat lainvoimaiset tuomiot ja jonka tarkoituksena on, että päätöksellä, jolla kyseiset tuomiot tunnustetaan, on bulgarialaisen tuomioistuimen antaman tuomion vaikutus. Kyseinen menettely edellyttää asianomaisen ulkomaisen tuomion tutkintaa sen tarkastamiseksi, että mainitussa 463 §:ssä esitetyt edellytykset täyttyvät.

- 35 Kansallisen tuomioistuimen on tältä osin voitava tosin tämän tuomion 26 kohdassa mainitun puitepäätöksen 2008/675 3 artiklan 1 kohdan soveltamiseksi tarkastaa muun muassa se, otetaanko aiemmat kansalliset tuomiot huomioon kansallisen oikeuden nojalla, ja mahdollisesti se, mitä vaikutuksia niillä on kyseisen oikeuden mukaisesti.
- 36 Kuten kyseisen puitepäätöksen johdanto-osan toisessa perustelukappaleessa todetaan, puitepäätöksellä pyritään kuitenkin panemaan täytäntöön SEUT 82 artiklan 1 kohdassa, jolla on korvattu EU 31 artikla, jonka nojalla kyseinen puitepäätös on annettu, vahvistettu periaate, joka koskee tuomioistuinten tuomioiden ja oikeusviranomaisten päätösten vastavuoroista tunnustamista rikosoikeuden alalla. Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 30, 31 ja 64 kohdassa huomauttanut, kyseinen periaate estää sen, että edellytykseksi sille, että mainitun puitepäätöksen yhteydessä otetaan huomioon toisessa jäsenvaltiossa aiemmin annettu tuomio, asetettaisiin pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen ennalta tunnustamista koskevan kansallisen menettelyn toteuttaminen, ja sen, että kyseistä tuomiota tästä syystä tarkistettaisiin (ks. analogisesti tuomio 9.6.2016, Balogh, C-25/15, EU:C:2016:423, 54 kohta).
- 37 Puitepäätöksen 2008/675 3 artiklan 3 kohdassa ja johdanto-osan 13 perustelukappaleessa kielletään siten nimenomaisesti tällainen tarkistaminen, ja muissa jäsenvaltiossa aiemmin annetut tuomiot on siis otettava huomioon sellaisina kuin ne on annettu.
- 38 Toisin kuin Itävallan hallitus väittää, on niin, että vaikka mainitussa 13 perustelukappaleessa todetaan myös, että puitepäätöksessä 2008/675 otetaan huomioon erilaiset kansalliset ratkaisut ja menettelyt, joita sovelletaan toisessa jäsenvaltiossa annetun aiemman tuomion huomioon ottamiseksi, eikä se estä jäsenvaltiota tekemästä tarvittaessa päätöstä, jonka seurauksena kyseisellä tuomiolla on vastaavat oikeusvaikutukset, tällaisen päätöksen tekeminen ei siis voi kuitenkaan missään tapauksessa edellyttää pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen ennalta tunnustamista koskevan kansallisen menettelyn toteuttamista.
- 39 Edellä esitetyn perusteella ei ole tarvetta vastata kysymykseen siitä, edellyttääkö mainittu puitepäätös, että tuomittu henkilö voi itse panna kyseisen menettelyn vireille.
- 40 Toiseen kysymykseen on siis vastattava, että puitepäätöstä 2008/675 on tulkittava siten, että se estää asettamasta edellytykseksi sille, että jäsenvaltiossa otetaan huomioon toisen jäsenvaltion tuomioistuimen aiemmin antama tuomio, että tuon ensimmäisen jäsenvaltion toimivaltaiset tuomioistuimet toteuttavat pääasiassa kyseessä olevan, rikosprosessilain 463–466 §:ssä säädetyn kaltaisen kyseisen tuomion ennalta tunnustamista koskevan kansallisen menettelyn.

Kolmas kysymys

- 41 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kolmannella kysymyksellään lähinnä, onko puitepäätöksen 2008/675 3 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että se estää kansallisen säännösten, jonka mukaan kansallinen tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi on saatettu hakemus sellaisen vapaudenmenetyksen käsittävän yhteisen rangaistuksen määräämisestä täytäntöönpanoa varten, jossa otetaan huomioon muun muassa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman aiemman tuomion yhteydessä määrätty rangaistus, muuttaa tässä tarkoituksessa viimeksi mainitun rangaistuksen täytäntöönpanotapaa.

- 42 Aluksi on korostettava, että unionin tuomioistuimella olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että Landesgericht Klagenfurt on 15.10.2014 tekemässään päätöksessä todennut, että sen 13.12.2010 antamassa tuomiossa määrätty kolmen vuoden koeaika oli päättynyt, joten Beskoville mahdollisena määrätty rangaistuksen osa on rauennut ja kyseisen rangaistuksen on katsottava tulleen suoritetuksi kokonaisuudessaan. Nyt esillä olevan kysymyksen tutkimiseksi on otettava huomioon kyseinen seikka, josta ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle on ilmoitettu unionin tuomioistuimen tälle unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 101 artiklan perusteella esittämän selvennyspyynnön yhteydessä.
- 43 Vastauksena tähän kysymykseen on tosin huomautettava, että – kuten tämän tuomion 26 kohdassa todetaan – puitepäätöksen 2008/675 3 artiklan 1 kohdan mukaan toisessa jäsenvaltiossa annetut aiemmat tuomiot on lähtökohtaisesti otettava huomioon samassa määrin kuin vastaavat kansalliset tuomiot otetaan huomioon kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja niihin on liitettävä vastaavat oikeusvaikutukset kuin aiempiin kansallisiin tuomioihin liitetään kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
- 44 Kyseisen puitepäätöksen 3 artiklan 3 kohdassa täsmennetään kuitenkin, ettei tästä huomioon ottamisesta ole seurauksena, että muiden jäsenvaltioiden tuomioistuinten antamiin aiempiin tuomioihin tai niiden täytäntöönpanoon siinä jäsenvaltiossa, jossa uutta rikosprosessia käydään, liittyviin päätöksiin puututaan tai ne kumotaan. Kuten tämän tuomion 37 kohdassa todetaan, kyseinen säännös estää lisäksi mainittujen tuomioiden kaikenlaisen tarkistamisen, ja ne on siis otettava huomioon sellaisina kuin ne on annettu.
- 45 Mainitun puitepäätöksen johdanto-osan kuudennesta perustelukappaleesta ilmenee lisäksi, ettei puitepäätöksen tarkoituksena ole yhdessä jäsenvaltiossa annettujen tuomioistuinratkaisujen täytäntöönpano muissa jäsenvaltioissa.
- 46 Tästä seuraa, ettei kansallinen tuomioistuin voi tuon saman puitepäätöksen nojalla tarkistaa ja muuttaa toisessa jäsenvaltiossa annetun aiemman, jo täytäntöön pannun tuomion täytäntöönpanotapaa esimerkiksi kumoamalla kyseisellä tuomiolla määrätyn rangaistuksen ehdollisuuden ja muuttamalla rangaistuksen ehdottomaksi vankeusrangaistukseksi. Se ei tämän perusteella voi myöskään määrätä kyseisen näin muutetun rangaistuksen uudesta täytäntöönpanosta.
- 47 Edellä esitetyn perusteella kolmanteen kysymykseen on vastattava, että puitepäätöksen 2008/675 3 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että se estää kansallisen säännösten, jonka mukaan kansallinen tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi on saatettu hakemus sellaisen vapaudenmenetyksen käsittävän yhteisen rangaistuksen määräämisestä täytäntöönpanoa varten, jossa otetaan huomioon muun muassa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman aiemman tuomion yhteydessä määrätty rangaistus, muuttaa tässä tarkoituksessa viimeksi mainitun rangaistuksen täytäntöönpanotapaa.

Oikeudenkäyntikulut

- 48 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Euroopan unionin jäsenvaltioissa annettujen tuomioiden huomioon ottamisesta uudessa rikosprosessissa 24.7.2008 annettua neuvoston puitepäätöstä 2008/675/YOS on tulkittava siten, että sitä sovelletaan kansalliseen menettelyyn, jossa on kyse vapaudenmenetyksen käsittävän yhteisen rangaistuksen määräämisestä täytäntöönpanoa varten ottamalla**

huomioon kansallisen tuomioistuimen kyseiselle henkilölle määräämä rangaistus ja toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman aiemman tuomion yhteydessä tuolle samalle henkilölle eri teoista määräämä rangaistus.

- 2) Puitepäättöstä 2008/675 on tulkittava siten, että se estää asettamasta edellytykseksi sille, että jäsenvaltiossa otetaan huomioon toisen jäsenvaltion tuomioistuimen aiemmin antama tuomio, että tuon ensimmäisen jäsenvaltion toimivaltaiset tuomioistuimet toteuttavat rikosprosessilain (Nakazatelno-protsesualen kodeks) 463–466 §:ssä säädetyn kaltaisen kyseisen tuomion ennalta tunnustamista koskevan kansallisen menettelyn.**
- 3) Puitepäättöksen 2008/675 3 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että se estää kansallisen säännösten, jonka mukaan kansallinen tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi on saatettu hakemus sellaisen vapaudenmenetyksen käsittävän yhteisen rangaistuksen määräämisestä täytäntöönpanoa varten, jossa otetaan huomioon muun muassa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman aiemman tuomion yhteydessä määrätty rangaistus, muuttaa tässä tarkoituksessa viimeksi mainitun rangaistuksen täytäntöönpanotapaa.**

Allekirjoitukset